

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

B Logistiek en Economie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2017 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Logistiek en Economie van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding kent een Nederlandstalige voltijdvariant, een Engelstalige voltijd variant en een (Nederlandstalige) deeltijd/duaal variant. Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **voldoende**.

De opleiding Logistiek en Economie HAN leidt studenten op tot logistici met een brede kennisbasis in de beroepssituaties Demand/Supply Chain Management, Transport, Warehousing en Producties. De opleiding volgt het landelijk opleidingsprofiel met zeventien deelcompetenties, zoals dat door het Landelijk Platform Logistiek is vastgesteld. Afgestudeerden van deze opleiding moeten voldoen aan de eisen, die nationaal en internationaal gesteld worden aan het bachelor-niveau.

Logistiek en Economie HAN kent daarbij een eigen inkleuring, De opleiding richt zich op duurzaamheid, de ontwikkeling van onderzoekende professionals, de ontwikkeling van soft skills en het werken in een internationale context. Het panel hecht aan deze speerpunten, maar vindt dat deze sterker zichtbaar gemaakt kunnen worden. De opleiding zou voor de inhoudelijke profilering bijvoorbeeld meer kunnen aansluiten bij het lectoraat Logistiek en Allianties, waarmee ze een structurele samenwerking heeft.

De opleiding onderhoudt nauwe contacten met het beroepenveld onder meer via de beroepenveldcommissie en betreft de beroepenveldcommissie bij de profilering en de actualisering van beoogde leeruitkomsten en bij de invulling van het onderwijsprogramma.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **voldoende**.

De opleiding Logistiek en Economie HAN heeft een gedegen en zorgvuldig opgebouwd onderwijsprogramma ontwikkeld voor de drie varianten die zij aanbiedt. De verschillende varianten kennen eenzelfde opbouw en inhoud als de voltijd Nederlandstalige variant, maar verschillen in uitwerking.

In de propedeuse nemen alle studenten Logistiek en Economie deel aan een brede bedrijfskundige propedeuse, waarbij vanaf de tweede helft van de propedeuse studenten zich op logistiek oriënteren. Door intensieve begeleiding en invoering van een aanwezigheidsplicht is het rendement van de propedeuse verbeterd. Het panel stelt vast dat het geheel aan theorie en praktijk studenten een voldoende basis biedt om zich te ontwikkelen als startbekwame logistici. Daarin werkt de opleiding intensief samen met het werkveld en het lectoraat. Studenten voeren beroepsopdrachten uit die hen voorbereiden op de beroepspraktijk. Het panel ziet mogelijkheden om studenten meer bij het logistieke werkveld te betrekken dan nu het geval is. Het panel denkt daarbij bijvoorbeeld aan de oprichting van een eigen studievereniging Logistiek en Economie, het betrekken van alumni bij de opleiding en de aansluiting bij Jong Logistiek Nederland.

De onderzoeksleerlijn is zorgvuldig opgebouwd, maar kan praktijkgericht worden ingestoken. De opleiding heeft daarvoor de eerste stappen gezet. De aandacht voor soft skills is in ontwikkeling en bij de deeltijdvariant al ingebracht. Het panel heeft kennisgemaakt met een aantal

recent gestarte initiatieven die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van studenten. De internationalisering is stevig vormgegeven bij alle varianten van de opleiding. Het panel heeft veel waardering voor het zeer bevlogen docententeam. Het team kent een fraaie samenstelling van oude garde en jong talent. Het team is veranderingsbereid, staat open voor nieuwe ontwikkelingen en werkt aan nieuwe interactieve didactische werkvormen.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **voldoende**.

Het panel is onder de indruk van het systeem van toetsing. Het systeem van toetsing voldoet aan alle eisen die daar vanuit validiteit, transparantie en betrouwbaarheid aan gesteld kunnen worden. Het toetsprogramma is zorgvuldig opgebouwd en voorziet in een brede variatie aan toetsvormen. Alle te toetsen competenties komen adequaat aan bod. Meeliftgedrag is ondervangen. De docenten volgen allen een BKE-traject of hebben deze doorlopen. Veel waardering heeft het panel voor Het Toetsplein, een digitaal kwaliteitsplatform dat docenten begeleidt bij de constructie, afname en beoordeling van toetsing. Het panel stelt vast dat de opleiding de eindwerken aan de hand van rubrics beoordeelt. Het panel vindt het gebruik van rubrics op zich een goede wijze om opdrachten te beoordelen, maar vindt dat de rubrics consistent en uitgebreider kwalitatief onderbouwd moeten worden, om de oordelen goed navolgbaar te maken. De borging van de kwaliteit is goed op orde. Het panel stelt vast dat de examencommissie en de toetscommissie een actieve en kritische rol vervullen, onder meer door afstudeeropdrachten systematisch tegen het licht te houden. Het bovengenoemde Toetsplein is door examen- en toetscommissie ontwikkeld. Ook het beroepenveld bekijkt jaarlijks steekproefsgewijs 15 procent van de afstudeeropdrachten. De opleiding bespreekt de kwaliteit van de eindwerken verder met andere Logistiek-opleidingen in Nederland. Omdat de beoordeling aan de hand van rubrics verdere aandacht behoeft, heeft het panel deze standaard met niet meer dan een voldoende kunnen beoordelen.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **voldoende**.

De opleiding Logistiek en Economie HAN slaagt er in om startbekwame logistici af te leveren die goed hun weg op de arbeidsmarkt kunnen vinden. Het werkveld is tevreden over de kennis en de vaardigheden waarmee de afgestudeerden zijn toegerust. Het panel heeft een selectie van vijftien afstudeerwerken bestudeerd. De opleiding beoordeelt de afstudeerwerken als hbo-waardig, op één na en met goede uitschieters. Dat geldt voor alle opleidingsvarianten. Over het algemeen zijn de eindwerken goed van opbouw, zowel inhoudelijk als onderzoeksmatig. De onderwerpen zijn relevant voor het werkveld. De profilering van de opleiding op duurzaamheid kan meer zichtbaar worden gemaakt in de eindwerken. Het panel ziet dat het onderzoek in de huidige afstudeeropdrachten een stevige plek heeft gekregen en vindt dat er meer aandacht mag zijn voor de logistieke context waarop het onderzoek zich zou mogen richten. Afgestudeerden vinden over het algemeen snel hun weg in de beroepspraktijk.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleiding	9
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	11
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	14
Standaard 3 Toetsing	18
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	20
Eindoordeel over de opleiding	23
Aanbevelingen	25
Bijlagen	27
Bijlage 1 Bezoekprogramma	29
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	31

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Logistiek en Economie van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van de HAN en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en het *NQA-protocol 2017 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 27 november 2017.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer ir. J.A.H. Aarts (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw M.R. Damen MA (domeindeskundige)

De heer ir. H. Visser (domeindeskundige)

De heer B.J. Boersma BBA (studentlid).

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Bij de aanvraag heeft de instelling een ZER aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2016*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, februari 2018

Panelvoorzitter

de heer ir. J.A.H. Aarts

Lead-auditor

mevrouw C.M.F. Bomhof MOC

Schets van de opleiding

De opleiding Logistiek en Economie aan de HAN is één van de negen logistiek-opleidingen in Nederland. De opleiding kent twee varianten: een voltijd en deeltijd/duale variant. De opleiding is ondergebracht in de Faculteit Economie en Management.

De opleiding leidt studenten op tot professionals die in logistieke functies in diverse ondernemingen uit de profit- en non-profitsector aan de slag kunnen. De opleiding Logistiek en Economie richt zich vooral op supply chain management van multinationale netwerkketens in de fast moving consumer goods, zoals fashion en food.

Verschillende varianten

De voltijdvariant wordt aangeboden in een Engelstalige en een Nederlandstalige versie en wordt zowel in Arnhem als in Nijmegen aangeboden. De verschillende varianten kennen allen dezelfde beoogde leerresultaten (zie verder standaard 1), dezelfde eisen aan toetsing, dezelfde examen- en toetscommissies (standaard 3) en dezelfde wijze van examinering van het eindniveau (standaard 4). De onderwijsleeromgeving verschilt wel op een aantal punten van elkaar (zie standaard 2). In dit visitatierapport komen de verschillen waar relevant aan bod.

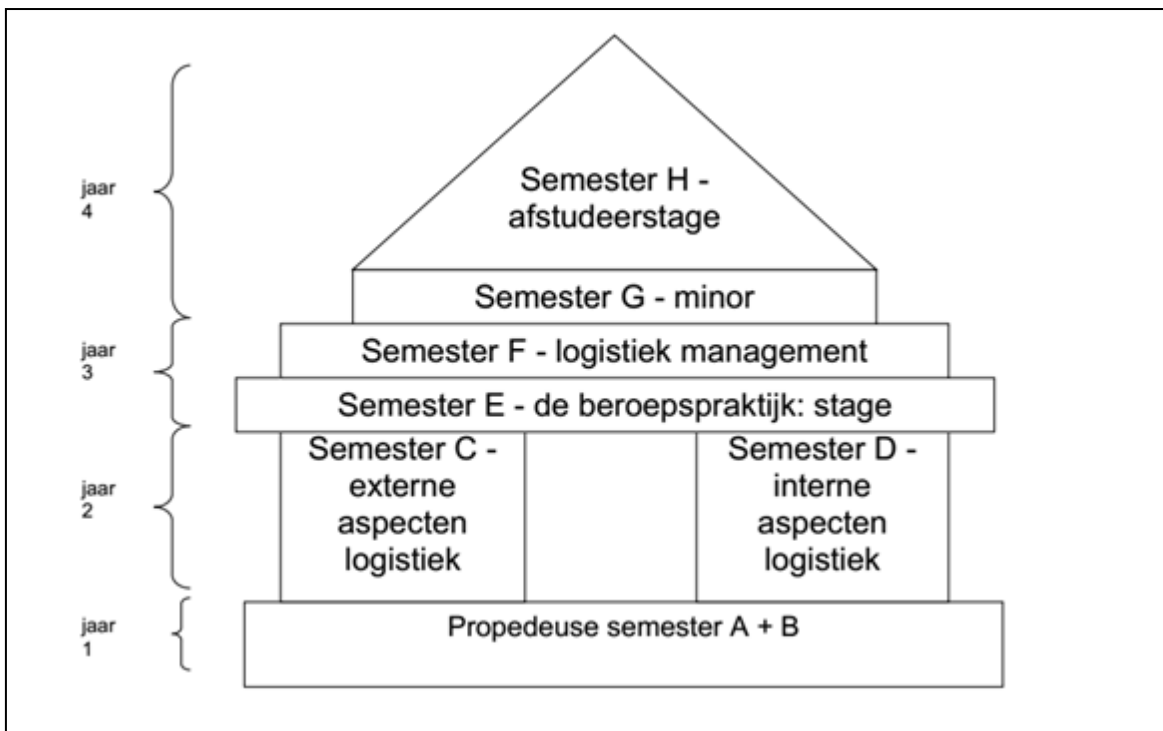
De Engelstalige voltijdopleiding wordt aangeboden in de Arnhem Business School, waarin meerdere Engelstalige opleidingen in het businessdomein worden aangeboden. Deze opleiding wordt volledig uitgefaseerd om een doorstart te maken als uitstroomvariant van de opleiding International Business. In het studiejaar 2017-2018 zijn de laatste eerstejaarsstudenten gestart in de huidige opzet van de opleiding.

De deeltijd en duale opleiding zijn vier jaar geleden samengevoegd. Hoewel de doelgroepen verschillen zijn de opleidingen inhoudelijk gelijkgeschakeld. In september 2017 is de opleiding begonnen met een AD voor de deeltijd en duale opleiding. De deeltijd en duale opleiding maakt geen deel uit van het experiment Flexibilisering Leeruitkomsten.

Opbouw opleiding

De verschillende varianten van de opleiding Logistiek en Economieopleiding kennen eenzelfde opbouw van het onderwijsprogramma. Na een brede bedrijfskundige propedeuse die studenten Logistiek en Economie volgen met andere studenten uit het businessdomein, werken studenten in de hoofdfase aan concrete logistieke vraagstukken, waarin verschillende beroepstaken aan bod komen. De opbouw van de vraagstukken verschuift van operationele beroepstaken naar beroepstaken die meer tactisch en strategisch van aard zijn. In figuur 1 is de opbouw van de Nederlandstalige voltijdopleiding opgenomen. De opbouw van de Engelstalige en deeltijd/duale variant komt hiermee overeen.

Deeltijd/duaal studenten werken gedurende de gehele opleiding in de beroepspraktijk aan praktijkopdrachten die aansluiten bij het onderwijs. Daarnaast tonen ze in het dossier praktijkvaardigheden aan dat ze de gevraagde competenties hebben verworven. Zij volgen geen afzonderlijke stage, die voltijdstudenten wel volgen.

Figuur 1

Op 1 januari 2017 stonden ruim 700 studenten ingeschreven bij de opleiding Logistiek en Economie. Daarvan waren 160 studenten ingeschreven voor de Engelstalige voltijdopleiding en 118 voor de deeltijd/duale opleiding.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel stelt vast dat de opleiding Logistiek en Economie HAN studenten opleidt tot logistici met een brede kennisbasis. De opleiding volgt het landelijk opleidingsprofiel met zeventien deelcompetenties, dat door het Landelijk Platform Logistiek is vastgesteld. Afgestudeerden van deze opleiding moeten voldoen aan de eisen, die nationaal en internationaal gesteld worden aan het bachelorniveau.

Logistiek en Economie HAN kent daarbij een eigen inkleuring, waarbij zij vier speerpunten heeft geformuleerd, gericht op duurzaamheid, de ontwikkeling van onderzoekende professionals, de ontwikkeling van soft skills en het werken in een internationale context. Het panel hecht aan deze speerpunten, maar vindt dat deze sterker zichtbaar gemaakt kunnen worden. De opleiding zou voor de inhoudelijke profilering meer kunnen aansluiten bij het lectoraat Logistiek en Allianties, waarmee ze een structurele samenwerking heeft.

De opleiding onderhoudt nauwe contacten met het beroepenveld onder meer via de beroepenveldcommissie en betreft de beroepenveldcommissie bij de profilering en de actualisering van beoogde leeruitkomsten en bij het onderwijsprogramma.

Onderbouwing

Beroepscompetenties

Logistiek en Economie HAN heeft de beoogde leerresultaten ontleend aan het Beroeps- en Opleidingsprofiel Logistiek, zoals deze in 2013 is opgesteld door het Landelijk Platform Logistiek HBO. Afgestudeerden van Logistiek en Economie HAN verwerven conform dit beroeps- en opleidingsprofiel brede logistieke kennis in de beroepssituaties Demand/Supply Chain Management, Transport, Warehousing en Productie. Na afloop van hun studie kunnen zij in verschillende functies in het logistieke werkveld aan de slag, bijvoorbeeld als inkoper of planner in een profit- of non profit organisatie.

Studenten ontvangen na het voltooien van de opleiding de titel BBA.

Centraal in het landelijk beroepsprofiel staat de logistieke competentie: *Het op professionele wijze ontwikkelen, aansturen en uitvoeren van logistieke processen.*

Deze logistieke competentie is uitgewerkt in zeventien deelcompetenties (zie figuur 2)

In de formuleringen van deelcompetenties zijn de eisen van de Dublin descriptors, de hbo-standaard, de BBA-kwalificaties en de standaarden van de European Logistics Association verwerkt. Alle varianten van de opleiding Logistiek en Economie leiden op tot dezelfde beoogde leerresultaten. Het panel stelt dan ook vast dat de beoogde leerresultaten van alle varianten van

de opleiding Logistiek en Economie HAN voldoen aan de eisen die vanuit nationaal en internationaal perspectief gesteld kunnen worden aan het bachelorniveau.

Deelcompetenties Logistiek en Economie:

A: Ontwikkelen van beleid

1. Voert onderzoek uit door middel van analyse en vertaalt externe en interne ontwikkelingen naar consequenties voor de organisatie en haar stakeholders.
2. Formuleert beleid op één of meerdere domeinen van de logistiek.
3. Levert een bijdrage aan het ontwikkelen van relaties, ketens en netwerken in samenhang met economische ontwikkelingen.

B. Aansturen van werkzaamheden

1. Geeft leiding aan het uitvoeren van processen binnen de logistieke domeinen.
2. Kan logistieke processen inrichten, beheersen en verbeteren.
3. Past managementtechnieken toe.
4. Ondersteunt bij het ontwikkelen, implementeren en evalueren van veranderingsprocessen binnen organisaties.

C. Uitvoeren

1. Plant logistieke operaties en draagt zorg voor de uitvoering hiervan.
2. Onderkent problemen binnen de logistieke operaties, stelt diagnoses en correcties vast en draagt zorg voor de uitvoering hiervan.
3. Monitort prestaties binnen alle logistieke domeinen.

D. Sociale en communicatieve deelcompetenties

1. Werkt samen in een beroepsomgeving en denkt mee over doelen en inrichting van de organisatie met als kenmerken multidisciplinariteit, interdisciplinariteit, collegialiteit en leidinggeven.
2. Communiqueert effectief en zakelijk in de gangbare bedrijfstaal en in relevante beroepssituaties op alle niveaus.
3. Houdt rekening met (internationale) cultuurverschillen.

E. Zelfsturende deelcompetentie

1. Stuurt en reguleert de eigen ontwikkeling op het gebied van leren.
2. Heeft een professionele beroepshouding.
3. Handelt professioneel, ethisch en (maatschappelijk) verantwoord.
4. Draagt bij aan de ontwikkeling van zijn of haar professe in de breedte

Figuur 2

Eigen profilering

Logistiek en Economie HAN streeft binnen de landelijk afgesproken beoogde leerresultaten een eigen profilering na met daarin vier elementen: (1) duurzaamheid, (2) de ontwikkeling van onderzoekende en wendbare beginnende studenten, (3) ontwikkeling van soft skills en (4) het opleiden van internationaal georiënteerde studenten.

Inhoudelijk richt de opleiding zich vooral op het supply chain management van multinationale netwerkketens in de fast moving consumer goods (FMCG), zoals fashion en retail. Daarin trekt de opleiding op met het lectoraat Logistiek & Allianties. Het lectoraat is landelijk bekend door zijn specialistische kennis op het gebied van Health Care Logistics en bouwt daarnaast aan kennis op het terrein van FMCG, HRM in de logistiek en stads- en bouwlogistiek.

Het panel heeft met interesse kennis genomen van de huidige profilering van de opleiding en vindt de speerpunten van belang voor de ontwikkeling van toekomstige logistieke professionals. Het panel vindt daarbij dat de speerpunten sterker kunnen worden aangezet om tot een herkenbare profilering te komen. Het panel heeft bijvoorbeeld vastgesteld dat de opleiding een 3-sterrenkeurmerk van Stichting Duurzaam Hoger Onderwijs heeft verkregen. In het onderwijsprogramma en in de afstudeerwerken is de nadruk op duurzaamheid echter minder prominent zichtbaar. Andere elementen zijn beter zichtbaar in het onderwijsprogramma (zie standaard 2). Het panel adviseert de opleiding om de inhoudelijke profilering meer te laten aansluiten op de profilering van het lectoraat, dan nu het geval is. De specialisatie Health Care Logistics biedt daarvoor bijvoorbeeld interessante aanknopingspunten.

Relatie met het werkveld

Het panel vindt dat de opleiding Logistiek en Economie HAN goed samenwerkt met het werkveld. Via de opleidingscoördinator onderhoudt de opleiding stevige contacten met het Landelijk Platform Logistiek. Ook de beroepenveldcommissie is dicht bij de opleiding betrokken. De commissie bestaat uit zeven leden, die breed in het werkveld actief zijn van de transportsector tot aan de zorgsector. De beroepenveldcommissie vergadert vier keer per jaar en heeft daarnaast ook regelmatig contact met de opleiding. Daarnaast onderhoudt de opleiding contacten met andere werkveldvertegenwoordigers, bij stages, praktijkopdrachten en samenwerkingsverbanden zoals HAN Employment voor duale studenten. De beroepenveldcommissie is betrokken bij de profilering, de invulling van het curriculum en de beoordeling van de afstudeerwerken (zie standaard 3). De beroepenveldcommissie en de werkveldvertegenwoordigers zijn positief over de samenwerking met Logistiek en Economie HAN en de wijze waarop de opleiding de beoogde leerresultaten heeft uitgewerkt. De ontwikkeling van soft skills wordt bijvoorbeeld door het werkveld ondersteund. Het werkveld ziet mogelijkheden om de praktijk nog dichter bij het onderwijs te betrekken door bijvoorbeeld meer gebruik te maken van alumni in het onderwijs of door studenten actief te stimuleren zich aan te sluiten bij Jong Logistiek Nederland.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel ziet dat de opleiding Logistiek en Economie HAN een gedegen en zorgvuldig opgebouwd onderwijsprogramma heeft ontwikkeld voor de drie varianten zij aanbiedt. De varianten zijn gelijk in opbouw en inhoud, en variëren in de uitwerking van de verschillende onderwijseenheden.

Het panel stelt vast dat het geheel aan theorie en praktijk studenten een voldoende basis biedt om zich te ontwikkelen als startbekwame logistici. Daarin werkt de opleiding intensief samen met het werkveld en het lectoraat. Studenten voeren beroepsopdrachten uit die hen goed voorbereiden op de beroepspraktijk. De onderzoeksleerlijn is zorgvuldig opgebouwd, maar kan meer aangesloten worden op de logistieke context waarin zich vraagstukken voordoen. De opleiding heeft daarvoor de eerste stappen gezet. De aandacht voor soft skills is groot en in ontwikkeling. De internationalisering is stevig vormgegeven bij alle varianten van de opleiding, waarbij de invulling varieert.

Het panel heeft veel waardering voor het zeer bevlogen docententeam. Het team is veranderingsbereid, staat open voor nieuwe ontwikkelingen en werkt aan nieuwe interactieve didactische werkvormen.

Onderbouwing

Programma

De opleiding neemt de geïntegreerde aanpak van logistieke vraagstukken als uitgangspunt. Volgens het panel is deze opzet duidelijk en consequent uitgewerkt in het curriculum.

De propedeuse gaat in op de bedrijfskundige aspecten van logistiek management. Studenten volgen vakken als bedrijfseconomie en recht en werken in projectgroepen aan integrale bedrijfsprojecten. Deze bedrijfskundige propedeuse is deels gelijk aan de propedeuse van Bedrijfskunde MER, Facility Management en Human Resource Management. De Engelstalige propedeuse is deels gelijk aan de propedeuse van International Business and Management Studies en Finance & Control. Naast de bedrijfskundige aspecten maken studenten kennis met het beroepenveld van de logistieke professional. In de Nederlandstalige voltijdvariant is het aandeel logistiek in de afgelopen twee studie jaren vergroot. Het panel vindt dit positief en meent dat de logistieke inkleuring nog groter mag zijn voor een goede motivatie en oriëntatie van de student.

De hoofdfase bestaat uit zes clusters / semesters van 30 EC (A tot en met F (zie figuur 1)). Elk semester kent meerdere logistiek thema's. In het tweede leerjaar zijn dit Externe Logistiek en Interne Logistiek. Na de stage in het derde leerjaar volgt het thema Logistiek Management en het vierde leerjaar bestaat uit de minor en afstudeeropdracht. De semesters zijn binnen een leerjaar uitwisselbaar en bestaan uit thematische onderwijseenheden. Binnen een onderwijseenheid werken studenten aan een beroepsproduct waarin meerdere beroepstaken aan de orde komen.

Studenten komen zo in contact met de praktijk. In elk blok van 9 weken werken ze aan een project, waarbij intensief wordt samengewerkt met projectbedrijven.

De onderwijsopzet is resultaatgericht, daarom is het onderwijs zoveel mogelijk gekoppeld aan de problematiek uit de praktijk. Vraagstukken en problemen worden met verschillende didactische werkvormen opgelost. Projectonderwijs, probleemgestuurd onderwijs en praktijkleren wisselen elkaar af. De opbouw gaat over de leerjaren heen van meer operationele naar tactische en strategische beroepstaken met daarbij steeds een duidelijke plaats voor leren in en vanuit de praktijk. De NSE-enquêtes laten zien dat 70% van de studenten (zeer) tevreden is over de samenhang van de opleiding. Het panel vindt dat de opleiding terecht trots is op de opbouw van het onderwijsprogramma.

Inhoud

De inhoud van het programma is duidelijk gerelateerd aan de leerresultaten. Van elke onderwijseenheid zijn de relaties met de deelcompetenties weergegeven. Ook de beoordelingscriteria zijn voor het panel duidelijk gerelateerd aan de deelcompetenties. Volgens het panel is de inhoud passend en de literatuur relevant voor de beroepspraktijk.

Het panel ziet een sterke wisselwerking is tussen onderwijs, onderzoek en werkveld. De inhoud is volgens het panel goed afgestemd met het beroepenveld en het lectoraat. In het tweede jaar werkt de opleiding bij het thema distributielogistiek nauw samen met het Kruidvat en is het lectoraat nauw betrokken bij de E-commercelessen. Deze intensieve samenwerking bevalt goed, ze stimuleert studenten en brengt actuele beroepspraktijk en onderzoeksresultaten in het onderwijs. De opleiding is op zoek naar een strategische partner voor het nieuwe semester in het derde leerjaar om studenten te stimuleren en motiveren. Het panel ziet aanvullende mogelijkheden om studenten te motiveren en denkt daarbij aan de oprichting van een eigen studievereniging Logistiek en Economie, het betrekken van alumni bij de opleiding en de aansluiting bij Jong Logistiek Nederland.

De Engelstalige variant organiseert een aantal keer per jaar een groot event waar onderzoek, onderwijs en werkveld bij elkaar komen. Dit event gaat altijd over een actueel logistiek onderwerp zoals het event 'Silk Road, business as usual?', waarin de logistieke gevolgen van de nieuwe Zijderoute werden gepresenteerd en bediscussieerd. De deeltijd en duale studenten werken in elk semester aan een opdracht in de eigen beroepspraktijk. De opdracht sluit aan bij het thema van het semester en levert een bijdrage aan de eigen beroepspraktijk.

Uitwerking profilering

De opleiding heeft duurzaamheid als een van haar speerpunten gekozen, De opleiding heeft daarvoor het driesterrenkeurmerk van de Stichting Duurzaam Hoger Onderwijs toegekend gekregen. Uit de gesprekken blijkt dat er in elk project aandacht is voor duurzaamheid. In het tweede leerjaar komt duurzaamheid verder aan de orde in de onderwijseenheid Duurzame Logistiek. Het panel vindt dat de aandacht voor duurzaamheid nog sterker ontwikkeld kan worden om als onderscheidend te worden beschouwd en bijvoorbeeld ook meer zichtbaar worden gemaakt in de eindwerken (zie standaard 4).

De profilering onderzoekend en wendbaar krijgt vorm in de onderzoeksleerlijn. Deze faculteit-brede leerlijn is door de opleiding vertaald naar de logistieke context. De opleiding benadrukt de onderzoekende en wendbare houding en richt zich op het oplossen van actuele knelpunten in de beroepspraktijk. De opleiding is zich aan het bezinnen of de benadering van toegepast

onderzoek niet meer praktijkgericht kan worden vormgegeven. Het beroepenveld zou daar voorstander van zijn. De huidig theoretische onderzoeksopzet krijgt volgens de opdrachtgevers nu te veel aandacht. Zo vindt het werkveld de hoeveelheid tijd die bij de eindwerken moet worden besteed aan het plan van aanpak niet in lijn met wat in de beroepspraktijk gebruikelijk is. Het panel is het met deze mening eens en adviseert de opleiding om meer ruimte te geven aan de praktische toepassing van onderzoek in de onderzoeksleerlijn en in de afstudeeropdracht. De opleiding heeft daarvoor al de eerste stappen gezet.

De soft skills krijgen in deze opleiding ruim aandacht. De beroepenveldcommissie geeft in het gesprek met het panel aan dat de omgang met mensen en het kunnen samenwerken van groot belang zijn voor een logistiek professional. In de Nederlandstalige voltijd variant is daarom de onderwijseenheid Keuzeactiviteiten (KAV) ingevoerd met een omvang van 5 EC. Hierin werkt de student aan de sociale en communicatieve competentie en de zelfsturende competentie. Aan de hand van een soft skills competentiekaart toont de student zijn ontwikkeling aan, waarbij feedback van mede studenten en betrokkenen is opgenomen. In de deeltijd/duaal variant werken studenten op hun werkplek aan hun soft skills. Hierbij zijn directe collega's en de leidinggevende betrokken. Daarnaast bestaat de afronding van een innovatieve praktijkopdrachten uit een seminar en posterpresentatie. De Engelstalige variant richt zich op skills die nodig zijn in een multinationale omgeving. Uit de NSE-enquêtes blijkt dat studenten deze ruime aandacht voor soft skills waarderen.

Multinationale netwerketens

Logistiek is in zichzelf multinationaal en de opleiding bevat veel internationale aspecten. De Nederlandstalige voltijdsvariant bevat internationaal georiënteerde onderwijseenheden zoals Global Traffic Management, International Supply Chain Management en Cultural Awareness. In de deeltijd/duale variant besteedt de opleiding in het F-cluster aandacht aan internationale managementvaardigheden. De beroepsproducten hebben ook vaak een internationale component. Voorbeelden hiervan zijn, het internationaal ketendiagram, het Europees aanbestedingsdocument, internationale distributieanalyse etc.

De Engelstalige variant hanteert internationale casuïstiek in het onderwijs, de stage minor en afstudeeropdracht in een internationale omgeving is verplicht. Het panel merkt op dat deze variant strikt gescheiden is van de Nederlandse variant en dat kansen voor multinationale ontwikkeling zo onbenut blijven. De opleiding geeft aan dat praktische redenen hiervan de oorzaak zijn. Toch adviseert het panel om mogelijkheden te verkennen zodat kansen kunnen worden benut. De opleiding zou bijvoorbeeld de onderlinge contacten tussen studenten uit de Nederlandstalige variant en de Engelstalige variant kunnen faciliteren door hen bijvoorbeeld meer te laten samenwerken.

Begeleiding

De begeleiding is intensief. Voor de opleiding is het een uitdaging om de startende studenten die veelal bestaan uit jonge havo gediplomeerde jongens goed te begeleiden in de propedeuse om tot een succesvolle afronding van de eerste studie jaren te komen. In de eerste twee leerjaren heeft elke student een vaste mentor. Na iedere tentamenperiode houdt de mentor een klasbespreking met alle docenten. Vervolgens vindt er een studievoortgangsgesprek plaats met elke student.

In de propedeuse en het eerste semester van het tweede leerjaar geldt bij veel lessen een aanwezigheidsplicht van 80 procent. Indien daaraan niet is voldaan kan niet worden

deelgenomen aan de tentamens van de onderwijseenheid en is een eerste toetskans verspeeld. Studenten zijn positief over deze aanwezigheidsplicht. Ze geven in het gesprek met het panel aan dat zo het koren van het kaf wordt gescheiden, want je moet laten zien dat je de studie serieus neemt. Indien in het eerste leerjaar 55 EC zijn behaald stroomt de student door naar de hoofdfase. Is dit aantal lager dan maakt de student eerst de propedeuse af en begint hij met een half jaar vertraging in het tweede jaar. Door deze aanwezigheidsplicht en deze drempel is de survival score met 15 procent gestegen naar 74 procent.

Docententeam

Het panel vindt het docententeam gedreven en studentgericht. Er is een mooie mix tussen jong en oud en tussen onderwijskundige en werkveld ervaring. De man vrouw verhouding is ongeveer gelijk, 84 procent is master geschoold en 10 procent is gepromoveerd. Zes docenten zijn ook docent/onderzoeker bij het lectoraat. Er heerst een goede sfeer. Tijdens het bezoek laten docenten zien dat ze een team zijn. Nieuwe docenten worden goed ingewerkt en kunnen altijd bij collega's terecht voor vragen. De veranderingsbereidheid is groot. Er zijn voldoende mogelijkheden om nieuwe ontwikkelingen te volgen en in te brengen in het onderwijs. Wel constateert het panel op basis van de gesprekken dat de werkdruk onder docenten hoog is.

Per jaar zijn er minimaal twee opleidingsdagen ingepland waar vakinhoudelijke en pedagogisch-didactische scholing plaatsvindt. Daarnaast zijn er elk jaar vier kennis-teambijeenkomsten om kennis op peil te houden. De studenten geven aan dat zij de praktijkkennis en praktijkgerichtheid van docenten waarderen. Ze zijn wat minder tevreden over de vakdidactiek en vinden bijvoorbeeld dat de activerende werkvorm mag vaker worden toegepast dan nu het geval is. Daarnaast vinden ze de communicatie een aandachtspunt. Zo is de afstemming tussen lessen en de uitleg over de beroepsopdrachten bij verschillende docenten niet optimaal. Studenten melden ook dat de opleiding kwaliteitsbewust is; verbeteringen naar aanleiding van evaluaties worden snel en adequaat doorgevoerd.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel is onder de indruk van het systeem van toetsing dat is ontworpen. Het systeem van toetsing voldoet aan alle eisen die daar vanuit validiteit, transparantie en betrouwbaarheid aan gesteld kunnen worden. Het toetsprogramma is zorgvuldig opgebouwd en voorziet in een brede variatie aan toetsvormen. Alle te toetsen competenties komen adequaat aan bod. Meelift gedrag is ondervangen. De docenten volgen allen een BKE-traject of hebben deze doorlopen. Dankzij het traject winnen de toetsen verder aan kwaliteit. Het panel heeft verder veel waardering voor het Toetsplein, een digitaal kwaliteitsplatform dat docenten begeleidt bij de constructie, afname en beoordeling van toetsing. Het panel stelt vast dat de opleiding de eindwerken aan de hand van rubrics beoordeelt. Het panel vindt dat het gebruik van de rubrics nog verder doorontwikkeld kan worden. De opleiding kan bijvoorbeeld examinatoren stimuleren om een meer uniforme werkwijze te hanteren bij het hanteren van de rubrics.

De borging van de kwaliteit is goed op orde. Het panel stelt vast dat de examencommissie en de toetscommissie een actieve en kritische rol vervullen, onder meer door afstudeeropdrachten systematisch tegen het licht te houden. Het bovengenoemde Toetsplein is door examen- en toetscommissie ontwikkeld. Ook het beroepenveld bekijkt jaarlijks steekproefsgewijs 15 procent van de afstudeeropdrachten. De opleiding bespreekt de kwaliteit van de eindwerken verder met andere logistiek-opleidingen in Nederland. Omdat de beoordeling aan de hand van rubrics verdere aandacht behoeft, heeft het panel deze standaard met niet meer dan een voldoende kunnen beoordelen.

Onderbouwing

Toetssysteem

Het panel heeft veel waardering voor de zorgvuldige wijze waarop het toetssysteem is ontwikkeld. Het toetssysteem is gebaseerd op het recent geactualiseerde Toetsbeleid van het instituut Bedrijfskunde en Rechten 2017-2021. Het systeem voldoet ruimschoots aan de eisen die daaraan vanuit validiteit, betrouwbaarheid en transparantie aan kunnen worden gesteld.

Het toetsbeleid stoelt op de visie dat toetsen ten dienste moeten staan van het leerproces van studenten. Tevens dienen toetsen als meetsysteem om vast te stellen dat studenten over een vereist niveau beschikken. Deze niveaus zijn gelinkt aan de competentieniveaus van de startende logistieke professional.

Op basis van het toetsbeleid heeft de opleiding een toetsprogramma ontwikkeld, waarin de opleiding waarborgt dat iedere competentie op de verschillende niveaus minimaal een keer worden getoetst. Het panel stelt vast dat het toetsprogramma is opgebouwd uit diverse toetsvormen, waarbij de opleiding zowel formatieve als summatieve toetsing inzet.

De ontwikkeling van de toetsen vindt plaats op basis van toetsmatrijzen. De opleiding hanteert het vierogen-principe bij de constructie van toetsen. Docenten stellen toetsen op aan de hand van een door de toetscommissie vastgestelde checklist. Studenten vinden in de beschrijving van de onderwijseenheden terug op welke wijze zij getoetst worden en hoe de beoordeling plaats

vindt. In het eerste jaar kunnen studenten zich verder goed voorbereiden op de toetsen, dankzij de proeftoetsen die hen ter beschikking worden gesteld. Ook hebben studenten de mogelijkheid om toetsen in te zien. Over het algemeen zijn studenten tevreden over de wijze waarop zij getoetst worden. Positief punt daarbij is dat de opleiding actief inspeelt op het voorkomen van meeliftgedrag bij projectonderwijs door peerassessments te organiseren of door individuele gesprekken te voeren.

Beoordelingen vinden plaats aan de hand van antwoordmodellen of beoordelingsformulieren. Studenten vinden dat de beoordelingen van de projecten eenduidiger mag plaatsvinden. De wijze van feedback kan per docent verschillen. Ook daarin zou de werkwijze meer gestroomlijnd kunnen worden.

Toetsing eindniveau

Het eindniveau van de opleiding wordt vastgesteld in de afstudeerfase aan de hand van een afstudeeropdracht. Deze afstudeeropdracht bestaat uit drie onderdelen (1) een plan van aanpak, (2) de afstudeeropdracht zelf, die bestaat uit een onderzoek naar een vraagstuk in de praktijk met daaraan gekoppeld een adviesrapport en (3) een mondeling eindgesprek.

Bij de beoordeling van zowel plan van aanpak als de afstudeeropdracht zijn twee examinatoren betrokken: de docent-begeleider en een tweede examiner, die het voortouw in de beoordelingen heeft. De beoordelingen vinden plaats aan de hand van een formulier voorzien van rubrics.

Het panel heeft met de opleiding de wijze van beoordeling besproken. Het systeem van beoordeling an sich vindt het panel adequaat. Het panel vindt dat de opleiding meer aandacht moet besteden aan een uniforme werkwijze. Docenten passen de rubrics wisselend en daardoor minder goed navolgbaar toe. Ook kunnen docenten de rubrics van meer onderbouwing voorzien. Uit efficiency overwegingen zijn de rubrics soms van geen of summiere onderbouwing voorzien. De opleiding heeft een ontwikkeling in gang gezet om het gebruik van rubrics te verbeteren, toen in het studiejaar 2016-2017 de examen- en toetscommissie tot dezelfde conclusie kwamen.

Borging kwaliteit van toetsing

Het panel heeft kennisgemaakt met een actieve examen- en toetscommissie, die voor het gehele Instituut Bedrijfskunde en Rechten werkt. De examen- en toetscommissie zijn nauw betrokken geweest bij de actualisatie van het toetsbeleid. Veel waardering heeft het panel voor de ontwikkeling van een digitaal platform, het Toetsplein. Hiermee hebben docenten een tool in handen die als vraagbaak en ondersteuning dient bij de constructie en de beoordeling van toetsen.

Het panel stelt verder vast dat de opleiding stevig investeert in de toetsdeskundigheid van docenten. Alle docenten hebben een BKE-training doorlopen of volgen deze nog. Dat leidt tot meer creativiteit en zorgvuldigheid in de constructie van toetsen.

De toetscommissie controleert steekproefsgewijs de toetsen, zodanig dat iedere twee a drie jaar alle toetsen de steekproef hebben gepasseerd.

De examencommissie doet gericht onderzoek naar de kwaliteit van de eindwerken en beoordeelt jaarlijks achteraf circa 15 procent van de eindwerken. Aanbevelingen die daaruit voortkomen, worden actief door het opleidingsmanagement omgezet in concrete verbeteringen. Een voorbeeld daarvan is de organisatie van kalibreersessies.

Ook de beroepenveldcommissie is actief betrokken bij de borging van het eindniveau. Jaarlijks woont de beroepenveldcommissie circa 15 procent van de eindgesprekken bij.

De opleiding wisselt verder eindwerken uit met Christelijke Hogeschool Windesheim en de Hogeschool van Amsterdam.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel stelt vast dat de opleiding Logistiek en Economie HAN er in slaagt om startbekwame logistici af te leveren die goed hun weg op de arbeidsmarkt kunnen vinden. Het werkveld is tevreden over de kennis en de vaardigheden waarmee de afgestudeerden zijn toegerust. Het panel heeft een selectie van 15 afstudeerwerken bestudeerd. Op één afstudeerwerk na beoordeelt de opleiding de afstudeerwerken als hbo-waardig, met goede uitschieters daar tussen. Dat geldt voor alle opleidingsvarianten. Over het algemeen zijn de eindwerken goed van opbouw, zowel inhoudelijk als onderzoeksmatig. De onderwerpen zijn relevant voor het werkveld. De profilering van de opleiding kan meer zichtbaar worden gemaakt in de eindwerken. Het panel ziet dat het onderzoek in de huidige afstudeeropdrachten een stevige plek heeft gekregen en vindt dat er meer aandacht mag zijn voor de logistieke context waarop het onderzoek zich zou mogen richten. Afgestudeerden vinden over het algemeen snel hun weg in de beroepspraktijk.

Onderbouwing

Realisatie eindwerken

Het panel heeft vijftien eindwerken bestudeerd, waarvan zeven van de Nederlandstalige voltijdvariant, vier van de Engelstalige variant en vier van de deeltijd/duale variant. Vier van de bestudeerde eindwerken stamden uit het jaar 2015-2016; de overige eindwerken behoorden tot studenten die in het studiejaar 2016-2017 zijn afgestudeerd. Het panel vond de eindwerken met uitzondering van een eindwerk hbo-waardig. Dat geldt voor alle opleidingsvarianten. Van één eindwerk kan het panel de voldoende beoordeling niet onderschrijven, omdat het onderwerp naar de mening te weinig complex was voor een hbo-afstudeerwerk. De overige eindwerken waren over het algemeen voldoende qua complexiteit en relevantie voor het vakgebied. De eindwerken toonden een duidelijke opbouw. Het theoretische kader dat studenten hebben opgesteld bij de verschillende opdrachten waren over het algemeen adequaat en goed toegepast. Het panel vond de profilering van de opleiding niet herkenbaar terug in de eindwerken. Duurzaamheid bijvoorbeeld komt niet herkenbaar in onderzoeksvragen in de eindwerken aan bod. Het panel ziet het onderzoek in de huidige afstudeeropdrachten een stevige plek heeft gekregen en over het algemeen adequaat wordt uitgevoerd. Het panel ziet mogelijkheden om het onderzoek in de eindwerken meer praktijkgericht in te steken dan nu het geval is. De opleiding is zich daarop aan het ontwikkelen.

Daarin zou de opleiding meer tegemoet komen aan de wensen van de werkveldvertegenwoordigers. Werkveldvertegenwoordigers vinden dat de opzet van de eindwerken dichter tegen de praktijk aan mag lopen, door bijvoorbeeld een kortere doorloop van de plan van aanpak-fase in plaats van de huidige acht weken en meer aandacht voor de financiële onderbouwing van de conclusies. Inmiddels heeft de opleiding daartoe stappen gezet.

Functioneren afgestudeerden

Afgestudeerden vinden over het algemeen snel hun weg op de arbeidsmarkt. De werkveldvertegenwoordigers zijn tevreden over de inzet, de kennis en vaardigheden van afgestudeerde HAN-studenten in Logistiek en Economie.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel Nederlandstalig voltijd	Oordeel Engelstalig voltijd	Oordeel Deeltijd/duaal
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoende	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoende	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoende	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende	Voldoende	Voldoende

Het visitatiepanel heeft de opleiding Logistiek en Economie leren kennen als een gedegen, beroepsgerichte opleiding met drie verschillende varianten, die met een zorgvuldige en adequaat op de beroepspraktijk afgestemd onderwijsprogramma studenten de mogelijkheid biedt om in vier jaar tijd zich te ontwikkelen tot beginnende logistieke professionals.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Logistiek en Economie HAN als **voldoende**. Dit oordeel geldt voor zowel de Nederlandstalige voltijdvariant, de Engelstalige voltijdvariant als voor de deeltijd/duale variant.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Algemeen

- Zorg ervoor dat het thema duurzaamheid herkenbaar zichtbaar is in het onderwijsprogramma, de stageopdrachten, de onderzoeksvragen en in de afstudeeropdrachten en zorg ervoor dat studenten en werkveld dit als een onderscheidend onderdeel van de profilering kunnen karakteriseren
- Zoek in het verlengde van het bovenstaande mogelijk in aansluiting op het lectoraat een herkenbare en onderscheidend profiel voor de opleiding;

Standaard 1

- Kies voor een stevige inhoudelijke focus op het vak van logistiek en zoek daarin nauwe contacten met het lectoraat;

Standaard 2

- Voeg meer logistiek georiënteerde vakken en opdrachten aan de propedeuse toe, om studenten van begin af aan enthousiast te maken voor het logistieke vak;
- Wissel ervaring uit over het gebruik van keuze vakken (KAV) met andere hogescholen, die hier al ervaring in hebben en wissel kennis uit;
- Overweeg de oprichting van een studievereniging, om studenten sterker te betrekken bij het logistieke vak en het werkveld, en om hen kansen te bieden om bestuursvaardigheden en softskills te ontwikkelen gerelateerd aan hun vakgebied;
- Zoek actief de aansluiting met Jong Logistiek Nederland;
- Snijd de onderzoekslijn nog meer toe op het logistieke vak in samenspraak met lectoraat en werkveld en zet daarmee de ingezette ontwikkeling voort;
- Ontwikkel een alumnibeleid waarin alumni bij het onderwijsprogramma actief betrokken worden en ook de studenten beter gevolgd kunnen worden na hun studie;

Standaard 3

- Organiseer kalibreersessies omtrent het beoordelen van afstudeerwerken, en zorg voor een eensluidende goed navolgbare hantering van de rubrics, waarbij rubrics van onderbouwing worden voorzien en studenten feedback krijgen op de geleverde prestaties;

Standaard 4

- Zorg voor een betere aansluiting van afstudeerwerken op de wensen van het bedrijfsleven door het gevraagde onderzoek nauw te blijven afstemmen op logistieke processen en ontwikkelingen in het werkveld (zie ook standaard 2).

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijdstip	Programma onderdeel	Deelnemers
08.30-09.15 <i>45 min</i>	Opleiding presenteert de varianten	C. de Jong (instituutsdirecteur) T Witjes (opleidingscoördinator VT NL) Mr. N. Koomen (opleidingscoördinator VT ENG) Drs. B. Faber (opleidingscoördinator DT/DU) Drs s. Weijers (lector/ lectoraat Logistiek en allianties) 30 min presentatie en 15 min vragen panel
09.15-10.00 <i>45 min</i>	Lesmateriaal opleiding bestuderen en intern voorbereidingsoverleg panel	Panel Wifi, inlogcodes en laptops zijn beschikbaar.
<i>5 min wisselen</i>		
10.05-10.50 <i>45 min</i>	Onderwijsleeromgeving vanuit perspectief studenten	M. Schimmel, vz Opleidingscommissie / student VT leerjaar 3 HAVO Merletcollege, Cuijk K. Modderman student VT leerjaar 4 MBO STC L. Krommenhoek student VT leerjaar 3 MBO ROC Graafschap College, Doetinchem K. Faber student VT leerjaar 2 HAVO Over Betuwe College, Bemmelen J. Janssen student VT leerjaar 2 HAVO NSG Groenewoud, Nijmegen D. van de Vorst student DU leerjaar 3 MBO Helicon, 'S-Hertogenbosch E. van Extel student VT leerjaar 4 / AOD student
10.50-11.00 <i>10 min</i>	koffiepauze	Koffie en thee wordt buiten de gespreksruimte geserveerd om storingen tijdens de gesprekken te voorkomen.
11.00-11.45 <i>45 min</i>	Onderwijsleeromgeving vanuit het perspectief van het beroepenveld	Beroepenveldcommissieleden en strategische partners Stefan Kleingeld, WP Haton Mathijs Foekens, AS Watson Rob Jansen, Chain Logistics Casper Jansen, Think Logical Ivonne Oranje, Dachser (DT) Willem de Bruijn (vz beroepenveldcommissie) Hans van Veen, van den Haak
<i>5 min wisselen</i>		
11.50-12.10 <i>20 min</i>	Beoordeling eindwerken	Examinatoren: J. Janssen E. van Zanten MSc EMLog Drs. Brigitte Faber
12.10-12.50 <i>40 min</i>	Eindniveau: Alumni en hun examinerator	4 afstudeerbegeleiders/examinatoren en hun alumni incl. de praktijkcoördinator C. Huntink (VT, 4-9-2015) S. Wijnroks (VT, 30-6-2017) C. Heijdel (DT, 22-8-2016) F. van den Broek (DT, 30-6-2017) J. Ruiten (LME, 30-6-2016) Drs N. Lamers T. Witjes Drs. B. Faber J. Leeman T. Langerak De afstudeerbegeleiders zijn de examinatoren van de scripties van deze alumni
12.50 -13.20 <i>30 min</i>	Lunch	Lunch wordt buiten de gespreksruimte geserveerd om storingen tijdens de gesprekken te voorkomen.

13.20-14.05 <i>45 min</i>	Onderwijsleeromgeving en toetsing met docenten	Drs. Ing.L. Schijven	docent / coördinator D-cluster / SSLB	Productiemanagement
		Drs.ing.T.Ebben	docent / coördinator F en G-cluster / SSLB	Operationsmanagement / Bedrijfskunde
		Drs. S. Gommans	docent / coördinator propedeuse	Bedrijfseconomie
		J. Bunte	docent	Warehouse Management
		E. van Zanten MSc EMLog	docent / coördinator internationalisering	Supply Chain Management
		Drs M. Vens-Roest	docent	Verandermanagement / Bedrijfscommunicatie
		M. Wezenberg	docent / coordinator KAV	Supply Chain Management / Marketing
		H.van Gaalen	docent	Bedrijfscommunicatie / Zorglogistiek
14.05-14.50 <i>45 min</i>	Borging	Mr. S. van Hall	docent / examencommissie	
		L. Peeters	docent / toetscommissie / coördinator C-cluster	
		Dr. F. Vonk	docent / toetscommissie	
		T. Langerak	docent / propedeuse	
		Drs. N. Lamers	docent / praktijkcoördinator E en H-cluster	
		Mr. J. Vogelzang	vz. examencommissie	
<i>5 min wisselen</i>				
14.55-15.25 <i>30 min</i>	Opleidingsmanagement	Opleidingscoördinatoren, instituutsdirecteur Theo Witjes Drs. Brigitte Faber Nico Koomen Kees de Jong		
<i>5 min wisselen</i>				
15.30- 16.30 <i>60 min</i>	Intern overleg	Panel		
16.30-17.00 <i>30 min</i>	Terugkoppeling bevindingen panel	Opleidingscoördinatoren, examencommissielid, voorzitter OPC Theo Witjes Drs. Brigitte Faber Nico Koomen Marije Schimmel Sonja van Hall Stef Weijers		
17.00 – 17.45 <i>45 min</i>	Blik op de toekomst	-Hoe kunnen we professionele houding en gedrag ontwikkelgericht onderwijzen. -Hoe kunnen we ontwikkelingen uit het werkveld bijhouden en vertalen in een robuust curriculum? -Welke invulling van praktijkgericht onderzoek past bij het niveau van het hoger onderwijs én bij de vraag uit het logistieke werkveld? Kees de Jong Theo Witjes Drs. Brigitte Faber Nico Koomen		

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

* Kerndocument (K) of Leestafeldocument (L)

Doc. nr.	Documentnaam	VT NL	VT ENG	DT DU	Eventuele toelichting	K/L*
1. Beoogde eindkwalificaties						
1.1	Landelijk beroeps- en opleidingsprofiel		x		Landelijke eindkwalificaties	K
1.2	Eindkwalificaties Logistiek en Economie HAN		x		Eindkwalificaties van de opleiding met uitwerking op 3 niveaus	K
1.3	Visie op internationalisering		x		Visie, onderbouwing en reflectie	L
1.4	Onderzoeksleerlijn		x			L
1.5	Overzicht strategische partners		x			L
1.6	Wat maakt een logistiek manager competent?		x			L
1.7	Marktconsultatie Ad Logistiek en Economie		x			L
1.8	Missie en visie		x			K
2. Onderwijs						
2.1	Studiegids LE 2016-2017	x	x	x	Met uitwerking onderwijseenheden	K
2.2	Body of Knowledge		x			L
2.3	Lesmateriaal Voltijd Nederlandstalig	x				L
2.4	Lesmateriaal Voltijd Engelstalig		x			L
2.5	Lesmateriaal Deeltijd / Duaal			x		L
2.6	Opmaat naar flexibel deeltijdonderwijs			x		L
3. Toetsing						
3.1	Toetsbeleid 2017-2021		x			K
3.2	Jaarverslag examencommissie 2015-2016		x			K
3.3	Verslagen toetscommissie 2015-2016 en 2016-2017		x			L
3.4	Toetsmateriaal Voltijd Nederlandstalig	x			Deze toetsen horen bij het lesmateriaal dat getoond wordt bij standaard 2	L
3.5	Toetsmateriaal Voltijd Engelstalig		x			L
3.6	Toetsmateriaal Deeltijd / Duaal			x		L
4. Eindniveau						
4.1	Overzichtslijst van afstudeerders		x			K
4.2	Jaarverslag AOD 2016-2017	x				L
4.3	Studiehandleiding afstuderen 2015-2016-2017	x	x	x	Inclusief beoordelingsprotocollen	K
4.4	Alumni overzicht		x			L
5. Personeel						
5.1	Strategisch personeelsplan FEM		x			L
5.2	Overzicht docenten 2016-2017		x			K
5.3	Onderzoek duurzame inzetbaarheid 2016		x			L
6. Kwaliteitszorg						
6.1	Onderwijs Examen Reglement 2016-2017		x			K
6.2	Jaarverslag Opleidingscommissie LE 2016-2017		x			K
6.3	Instellingsplan 2016-2020		x			L
6.4	Strategisch plan Instituut	x		x		L
6.5	Jaarplan 2017 Instituut	x		x		L
6.6	Jaarplan 2017 Opleiding Logistiek en Economie	x	x	x		L
6.7	Kwaliteitszorgplan	x		x		L
6.8	NSE LE 2017		x	x		L
6.9	HBO-Monitor alumni onderzoek 2014-2015-2016		x	x	2014 is voor DT/DU niet representatief.	L
6.10	Jaarverslag Centre of Expertise Logistiek / KennisDC Logistiek Gelderland		x			L
6.11	Jaarverslag Beroepenveldcommissie		x			L

Lijst eindwerken:

Studentnummer

471847

491207

508517

519285

533759

535846

529419

470007

490263

515126

497944

507250

526481

525540

526973